

Ders 11

Кыргызстанда билим берүү

(Kırgızistan'da Eğitim)

Bilim ve eğitimin ocağı olarak Bişkek'ten Kırgızistan'ın değişik bölgelerinden ve yurt dışından gelen binlerce öğrenci ulusal ve uluslar arası üniversitelerden, mesleki okullardan, kolej, liselerden eğitim almaktadırlar. Belli başlı üniversitelerden Kırgız Devlet Üniversitesi, Merkezi Asya Amerika Üniversitesi, Kırgız-Türk Manas Üniversitesi, Kırgız -Rus İslav Üniversitesi, Kırgız-Kuveyt Üniversitesi, Bişkek Sosyal Bilimler Üniversitesi, Kırgız Teknik Üniversitesi, Kırgız Ziraat Akademisi v.s. Şehirde 11 mesleki eğitim okulu, 50 teknik kolej, 80den fazla ortaokul var.

Şehir merkezinde yer alan Milli kütüphanede ilmî, siyasi, edebi eserlerin yanı sıra yerli ve yabancı süreli yayınlar okunabilir, şehirdeki tarih, zooloji, resim-sanat müzelerinde Kırgızistan'ın tarihi, tabiatı, florası, faunası ile ilgili numuneler, yetenekli ressam, heykeltıraşların eserleri sergilenir.

Kırgızistan'ın bilimsel çalışmaları eskiden beri olduğu gibi Kırgız Bilimler Akademisi'nin 14 araştırma enstitüsü tarafından yürütülmektedir.

Kırgızistan, eski Sovyetler Birliğinin eğitim oranı en yüksek olan ülkelerinden biridir. Günümüzde de Orta Asya Türk Devletleri içerisinde en yüksek eğitim düzeyine ulaşmış 10 üniversiteye sahip Kırgızistan'ın ilk üniversitesi Kırgız Milli Üniversitesi 1932'de kurulmuştur. %100 okuma yazma oranına 50li yıllarda ulaşmış olan ülkede bu oran günümüzde %99,8dir. Ülke genelinde 1806 ortaokul, 48 teknik lise faaliyet göstermektedir.

Ülkedeki belli başlı üniversiteler şunlardır:

- Yusuf Balasagun adındaki Kırgız Milli Üniversitesi
- Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
- Orta Asya Amerikan Üniversitesi
- Kırgız-Rusya İslav Üniversitesi
- Asya Tıp Akademisi
- Oş Devlet Üniversitesi
- Kırgızistan Uluslararası Üniversitesi
- Bişkek Sosyal Bilimler Üniversitesi
- Merkezi Asya Ağahan Üniversitesi
- Jalalabad Devlet Üniversitesi
- Kırgız Devlet Teknik Üniversitesi
- Arabayev Adındaki Devlet Üniversitesi
- Kırgız Devlet Konservatuarı vb.

Kaynaklar:

Киселев С.В. Древняя история Южной Сибири. – М., 1951.

Бичурин Н.Я. Собрания сведений о народах, обитавших в Средней Азии в древние времена. Т. I. –М.-Л., 1950.

- Кызласов Л.Р. История Южной Сибири в средние века. – М., 1984.
- Taskin V.S. Materialı po istorii syunnu (po kitayskim istočnikam). Vıp. I.- M., 1968.
- Kyuner N.V. Kitayskie izvestiya o narodah Yujnoy Sibiri, Tsentralnoy Azii i Dalnego Vostoka. – M.,1961.
- Melioranskiy P. Pamyatnik v čest Kyul – tegina // Zapiski Vost. Otd. Russk. Arheologičeskogo obšestva. T.XII. Spb., 1899.
- Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. –M.-L., 1951. S.36.
- Bernštam A. İstoričeskoe prošlo kirgizskogo naroda. – Frunze, 1942. S.11-13.
- Karaev Ö. Pamyatnik v čest ‘Kirgizskogo sina’ v Sudji.//Vostočniye avtorı o kirgizah.- Biškek:Kirgızstan, 1994.
- Vasilyev D.D.Grafičeskiy fond pamyatnikov tyurkskoy runičeskoy pismennosti Aziatskogo areala. – M., 1964.
- Radloff W.W. Die altturkischen Inschriften in der Mongolei. I und II Lief. St. Pbg. 1894.
- Karayev Ö.Vostočniye avtorı o kirgizah.Biškek:Kirgızstan, 1994.
- Кычанов Э.И. Кочевые государства от гуннов до манчжуров. –М., 1997.
- Ploskih V.M., Cunušaliev D.D. İstoriz Kirgızov i Kirgızstana. – Biškek: Paritet İnfo, 2009.